

AKT

м. Баранівка

Обстеження проводилось наземним рекогносцирувальним методом із використанням методики обстеження осередків стовбурових шкідників, оцінюванням стану деревостану та популяційних показників стовбурових комах («Методичні рекомендації щодо обстеження осередків стовбурових шкідників лісу», під керівництвом доктора с.г. наук, с.н.с. В.Л. Мешкової, схвалених Вченою Радою УкрНДІЛГА, протокол №7 від 31.03.2010р.). Критерії шкодочинності стовбурових комах розраховувались відповідно до «Методичних рекомендацій щодо обстеження осередків стовбурових шкідників лісу».

Коротка таксаційна характеристика ділянок лісу, які за санітарним станом потребують проведення вибіркової санітарної рубки (далі ВСР) наведена за матеріалами базового лісовпорядкування 2019 року.

Обстежено наступні ділянки:

Обстежено наступні ділянки:														
Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Номер підвиділу	Площа що потребує ВСП	Коротка таксаційна характеристика насаджень відповідно до матеріалів лісовпорядкування							Категорія захищеності	Причини призначення заходів	Орієнтовний запас деревини, що підлягає вирубуванню, куб.метрів на 1 гектар
					склад	вік, років	повнота	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану куб.метрів на 1 гектар			
Землянянське лісництво														
90	2	0.8		0.8	9ЯЛЕ1БП+ДЗ	33	0.70	1А	16	16	230	4	короїд-типограф, березова губка	25
74	12	1.5		1.5	5ЯЛЕЗ/ДЗ1ДЧР1ГЗ+ОС+БП	39	0.70	1	17	18	180	4	короїд-типограф, дубовий трутовик, дубовий заболонник, златки	15
Разом ВСП:				2.3										
Довбишське (Адамівське) лісництво														
50	24	2.4		2.4	7С32ДЧР1БП	60	0.60	1А	23	30	270	4	великий та малий соснові лубоїди, березова губка, березовий заболонник	25
Разом ВСП:				2.4										
Кам'янобрідське лісництво														

37	17	3.2		3.2	10СЗ+ДЗ+БП+ЛПД	74	0.60	1А	27	30	365	4	Дубовий трутовик, дубовий заболонник, златки, великий та малий соснові дубоїди	15
65	35	3.3		3.3	10СЗК+ВЛЧ	49	0.65	1А	21	24	275	2	Коренева губка, великий та малий соснові дубоїди	15
74	14	0.5		0.5	7СЗДЗ+БП	68	0.70	1	24	30	320	4	Дубовий трутовик, дубовий заболонник, златки, великий та малий соснові дубоїди	30
93	25	0.7		0.7	7СЗДЗ1ВЛЧ	86	0.65	1	27	36	360	4	Дубовий трутовик, дубовий заболонник, златки, великий та малий соснові дубоїди	35
Разом ВСП:				7.7										
Явненське лісництво														
5	62	0.7		0.7	10СЗ	58	0.60	1А	23	26	320	4	Великий та малий соснові дубоїди	25
9	25	25	1	6.9	8ДЗ1СЗ1ОС+БП	70	0.70	2	23	28	290	4	Бурелом, вітровал, дубовий трутовик, заболонник, златки, великий та малий соснові дубоїди	40
Разом ВСП:				6.9										
Богданівське лісництво														
84	9	1		1	10ДЗ+ГЗ+ОС	85	0.60	2	24	28	220	2	Дубовий трутовик, дубовий заболонник, златки	70
84	10	4.8		4.8	6ДЗЗГЗ1БП+ОС	90	0.70	2	25	32	230	2	Дубовий трутовик, дубовий заболонник, златки	15
84	13	3.1		3.1	9ДЗ1ГЗ+ЛПД	85	0.70	2	24	28	250	2	Дубовий трутовик, дубовий заболонник, златки	30
101	1	37	(1)	11	9ДЗ1ОС+ГЗ+ЯЛЕ	105	0.70	1	28	40	365	2	Дубовий трутовик, дубовий заболонник, златки	40
109	30	2.1		2.1	6ЯЗ2ДЗ2ГЗ+ОС	95	0.80	1	27	36	340	2	Бактеріальний, халаровий рак, ясеневий дубоїд	35
109	33	2.5		2.5	8ЯЗ1ДЗ1ГЗ	70	0.90	1А	26	28	350	2	Бактеріальний, халаровий рак, ясеневий дубоїд	25
Разом ВСП:				24.5										
Разом ВСП:				13.8										
Любарське лісництво														
4	2	5.1		5.1	10ДЗ+ЯЗ+ВЛЧ	91	0.60	1	27	36	310	2	Дубовий трутовик, дубовий заболонник, златки	30
5	1	1.30		1.3	10ДЗ	80	0.80	1	27	30	400	2	Дубовий трутовик, дубовий заболонник, златки	25
5	4	4		4.0	8ДЗ2ГЗ	86	0.60	1	28	36	250	2	Дубовий трутовик, дубовий заболонник, златки	35
33	9	2		2.0	10ДЗ	85	0.70	1	27	36	320	4	Дубовий трутовик, дубовий заболонник, златки	40
34	13	3.5		3.5	10ДЗ+ЯЗ+ОС	91	0.70	1	27	36	320	4	Дубовий трутовик, дубовий заболонник, златки	50
45	7	13.8		13.8	8ДЗ2ЯЛЕ	81	0.70	1	27	32	340	4	Дубовий трутовик, дубовий заболонник, златки, короїд-типограф	35
Разом ВСП:				29.7										
Миропільське лісництво														
50	7	4.1		4.1	6ДЗ4СЗ	81	0.70	1А	28	32	460	2	Дубовий трутовик, дубовий заболонник, златки, великий та малий соснові дубоїди	40
Разом ВСП:				4.1										
Чорнольське лісництво														
1	3	4.1		4.1	6ДЗ4ЯЗ+АКБ+ОС	81	0.70	1	24	28	320	4	Дубовий трутовик, дубовий заболонник, златки, бактеріальний, халаровий рак, ясеневий дубоїд	20
8	9	6.4		6.4	7ДЗ1ЯЗ1ОС1ВЛЧ+ГЗ+БП	80	0.70	1	24	30	290	4	Дубовий трутовик, дубовий заболонник, златки, бактеріальний, халаровий рак, ясеневий дубоїд	20
29	22	5.2		5.2	10ДЗ	100	0.60	2	25	48	250	2	Дубовий трутовик, дубовий заболонник, златки	35
Разом ВСП:				15.7										
Всього:				94.0										

Результати обстеження:

Обстежені насадження характеризуються незадовільним лісопатологічним станом – всихання різної інтенсивності. Причинами погіршення лісопатологічного стану є діяльність стовбурових шкідників, враження та прогресування хвороби лісу.

В дерев сосни звичайної (*Pinus sylvestris*) вивлене відмирання зумовлене заселенням великим та малим сосновими лубоїдами (*Tomicus piniperda*, *Tomicus minor*), синьою сосновою златкою (*Phaenops cyanea*). Всі заселені шкідниками дерева відносяться до IV-VI категорії стану.

Причетність перелічених вище шкідників до всихання та відмирання окремих дерев підтверджується виявленими в натурі личинковими ходами під корою, буровим борошном, пагонами на ґрунті під проекціями крон після проходження додаткового живлення імаго і їхніми вхідними та

вихідними льотними отворами на стовбурах дерев. Зоною заселення стовбурових шкідників є товста, перехідна або тонка кора залежно від особливостей біології кожного виду. Рівень фізіологічної шкодочинності згаданих шкідників вище середнього, рівень технічної шкодочинності є незначним. Характер розташування дерев, пошкоджених і уражених шкідниками переважно поодинокий та груповий. Вказані шкідники занесені до Книги обліку осередків шкідників та хвороб лісу. Ознак свіжого заселення комахами-камбіофагами в обстежених насадженнях не виявлено.

В насадженні кв.65 вид.35 Кам'янобрідського лісництва діє осередок кореневої губки (КГ) *Heterobasidion annosum*, спостерігається дифузний характер всихання. Характерною візуальною ознакою є наявність поодиноких або куртинних повалених дерев та дерев, з помітним нахилом від вертикальної осі, внаслідок ураження грибом кореневої системи, викликаючи корозійно-деструктивний тип гнилі (строкату ситову). Зовнішні ознаки ураження, де активно проходить розвиток КГ, проявляються в зменшенні річного приросту, ажурності крон, укорочені хвої. Хвоя втрачає блиск, набуває блідо-зелений відтінок, легко осипається, пізніше жовтіє, буріє, передчасно опадає. В подальшому насадження заселились стовбуровими шкідниками (великим та малим сосновими лубоїдами, синьою сосною златкою, стовбуровим сосновим смолюхом, малим рогохвостом).

Більшість дерев берези повислої (*Betula pendula* Roth.), що входять до складу змішаних насаджень вже досягли стиглого віку. Характерне утворення суховерхості, що досить швидко поширюється на всю крону. Негативний вплив вікових змін у берези суттєво підсилюється ураження бактеріальною водянюкою та крім того розвитком стовбурово-окоренкових гнилей, які викликані березовою губкою та несправжнім трутовиком та в подальшому заселенням комплексом вторинних шкідників (березовий заболонник, березовий рогохвіст, тощо).

У дуба звичайного (*Quercus robur* L.) виявлено відмираючі та сухостійні дерева на яких спостерігаються сухобочини, гнилеві виразки, напливи та дупла, що є діагностичними ознаками гниття в стовбурі. На стовбурах є плоді тіла несправжнього дубового трутовика (*Phellinus robustus*) та справжнього трутовика (*Fomes fomentarius*), які викликають жовто-буру гниль стовбура центрального або змішаного типу. Додатковою ознакою зараження вказаними трутовиками є суховерхість дерев, їхній пригнічений стан, ослаблений приріст. В обстежених насадженнях на стовбурах дуба звичайного виявлено личинкові ходи і льотні отвори, спричинені пошкодженням двоплямистою вузькотілою златкою (*Agrilus biguttatus* F.), златкою зеленою вузькотілою (*Agrilus viridis* L.) та дубовим заболонником (*Scolytus intricatus*). Це викликає ослаблення та швидке відмирання дерев.

У змішаному деревостані виявлено пошкодження окремих дерев ялини європейської (*Picea abies* L.) короїдом-типографом (*Ips typographus* L.), що підтверджується характерними ходами на поверхні деревини та їхніми відбитками на фрагментах кори.

В осики (*Populus tremula*) спостерігається ураження несправжнім осиковим трутовиком, наявність плодів гриба на висоті від 0,5 до 3 метрів, є підтвердженням цьому. В подальшому відбулося заселення вторинними шкідниками, а саме, заболонник струменястий (*Saperda carcharias* L.); скрипун осиковий великий (*Scolytus mulnistriatus* Marsch).

У липи дрібнолистої (*Tilia cordata*) виявлені прояви всихання крони від слабого ступеню до їх повного відмирання, причиною цього є грібне ураження судин і їх закупорка – вертицильозне в'янення, або вілт, на стовбурах виявлені плоді тіла облямованого трутовика.

Безпосередньо у всихаючих дерев граба (*Carpinus betulus* L.) відбувається відшарування кори та помітні ознаки заселення стовбуровими шкідниками. А також ураження дерев несправжнім трутовиком та східчастим раком.

У ясена звичайного (*Fraxinus excelsior* L.) відмічене помітне зниження рівня біологічної стійкості, яке проявляється у всиханні гілок, що охоплює значну частину крон дерев. Це зумовлено ураженням бактеріальним раком та халаровим раком ясена. Трапляється вивалення дерев внаслідок поширення гнилизни в коренях та окоренках. Патологічні процеси у ослаблених дерев проходять з заселенням їх великим ясеневим лубоїдом, що поселяється під товстою корою в нижній частині стовбурів, та малим ясеневим лубоїдом, що заселяє ослаблені дерева в середній та верхній частинах крони.

З метою поліпшення санітарного стану обстежених насаджень, покращення лісопатологічної ситуації та упередження поширенню комплексу стовбурових шкідників та хвороб лісу, комісія призначає проведення ВСР на вищезазначених ділянках лісу загальною площею **94.0** га з інтенсивністю рубки 15 – 70 м³/га згідно матеріалів відводів.

ВСР провести в 2025 році згідно пунктів 2,3,4,6,9,12,14,17,19,20,21,22,23,26,27, діючих Санітарних правил в лісах України з використанням найефективніших методів і технологій запобігання негативному впливу на стан навколишнього природного середовища.

Лісовій охороні підприємства Баранівського надлісництва філії «Столичний лісовий офіс» ДП «Ліси України» вести постійний лісопатологічний моніторинг за санітарним станом насаджень, своєчасно виявляти осередки прояву і поширення шкідників та хвороб.

Своєчасне і в повній мірі, виконання ВСР буде стримувати поширення і розповсюдження стовбурових шкідників, підвищить рівень біологічної стійкості всіх обстежених насаджень та покращить навколишню екологічну ситуацію в цілому.

З метою оздоровлення та запобігання зараженню або пошкодженню суміжних насаджень, рубки провести в максимально стислі терміни з одночасним прибиранням порубкових залишків. За станом прилеглих насаджень необхідно вести посилений нагляд.

Нових осередків небезпечних шкідників та хвороб лісу не виявлено.

Осередків карантинних шкідників та хвороб дерев, а також рослин і тварин, занесених до Червоної книги України, при обстеженні не виявлено.

Підписи членів комісії:

Галина ЗАБОЛОТНЯ

Валерій ГУТНІКОВ

Віктор ГАЙДАЙ

Олег СЛОБОДЯНЮК

Вадим ЖУЧИК

Віктор МІРОШНИЧЕНКО

Іван КОРОЛЬЧУК

Ярослав ВОЄВУЦЬКИЙ

Вадим ЮРЧУК

Віктор ОМЕЛЯНЧУК

Роман СОДЕЛЬ